

kor. Kmetijska zveza pa 158. Druga laž je bila: Če voliš KZ, boš moral takoj k vojakom in v vojsko, ker je Korošec za vojsko proti Italijanom. Hvalili so se: Naši kandidati so za Avstrijo, Korošec pa za Srbe. Korošec je kriv vojske, kuge, lakote, druginje ter vseh nesreč in revnih časov. Ta teden nam je pa preklonil dr. Korošec napravil velikanski sneg. Če snagajo samostojneži, bode druginja takoj prenehala. Kibogi samostojneži ne morejo kazati na noben uspeh in vrlino svoje stranke, zato morajo lagati čez druge politike in delavne stranke. Dragi kmetje, vzemite vendar večkrat v roke kak pošten list, n. pr. „Slov. Gospodarja“ in ga pridno prebirajte, potem vas ne bo mogel prevariti vsak sešpar! Kdor pa zajema svoje modrost iz „Kmetijskega lista“, ki je nezakonsko celo lažnjivega „Stajera“, bo kmalu postal istemu sodoben, namreč lažnjiv.

Duševni bratci. Nismo se varali, ko smo opetovano povdarjali v naših listih, na shodih in, še ob drugih prilikah, da obstaja med samostojneži, liberalci in demokrati trdna zakonska vez. Samostojneži so le sedaj še tudi dejanski podkrepili. Nespodbirno je namreč dokazano dejstvo, da nastopajo samostojneži v takozvanem verifikacijskem odboru popolnoma sporazumno z liberalci, so torej njihovi duševni bratci. Poslanci Samostojne so opetovano izjavili, da odklanjajo samoupravo Slovenije, pač pa so za stregi centralizem, to je, po njihovem mnenju naj bi se vse viadalo iz Beograda ven, je torej treba pomagati centralizmu do popolne zmage! Povejte sedaj tistim zaslepljencom, kateri so volili samostojneže in so pevali za nje, da so samostojneži največji škodljivci naše ljudstva!

Bralna in izobraževalna društva naj takoj po novem letu skličejo svoje občne zbornice. Izvolite nov odbor, v katerega izberete moške, mladeniče in dekletke, ki bodo res kaj delali, a ne take, ki jim je same za šaržo. Zbirajte ude, določite predavanja, organizirajte od hiše do hiše nabiranje naročnikov za „Slovenskega Gospodarja“ in za „Stražo.“ V župnijah, kjer še ni Orla, ga osnujte takoj. Ravnotako je treba v vsaki župniji oživiti Dekliške zveze, kjer ni mogoče ustanoviti odseka Orlic. Govornike preskrbi Slov. kršč.-soc. zveza v Mariboru, Cirilova tiskarna. Istotam se dobijo tudi pravila za vsa omenjena društva.

Umrli je po dolgi in mučni bolezni v starosti 66 let hišni posestnik pri Sv. Magdalen v Mariboru g. Jožef Senekovič. Pogreb se je vršil v torek, 21. dec. ob treh popoldne. Narodno in versko zavednemu moškemu svetila večna luč!

Pozdravi slov. fantov iz Srbije. Dobili smo sledeča pisma: Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo vsem fantom in dekletam: Alojz Leskošek iz Planine, Anton Robič, Karel Gračnar, Ivan Skala in Karel Pintar iz Dobja, Franc Artak in Iv. Gril iz Zusna, Ivan Jakopina iz Buč, Henrik Kovač iz Pilstajna, Ivan Arzenšek iz St. Jurija ob južni žel., Ivan Kajtna od Sv. Lenarta, slovenski fantje-vojaki iz Negotina. — Stevo Fišinger iz Makol, Stevo Zupančič in Anton Sket iz Kostričnice, Alojz H. in Konjic, Jožef Kelenc iz Sv. Marjete, Andrej Potočnik iz Leskovca, Feliks Marin od Sv. Tomaža, vsi slov. fantje od 46. puka v Ohridu v Makedoniji.

Reški begunci za skupen nastop proti d'Annunziju. V Zagrebu dne 20. t. m. zbrani reški begunci jugoslovanske ter italijanske narodnosti so sklenili ustanovitev jugoslovanske narodne stranke na Reki, ki bi naj začela z italijansko avtonomistično in socialistično stranko boj proti d'Annunziju.

Gospodarstvo.

Vinogradniki in trgovska pogodba z Italijo.

Robert Košar.

V Santa Margheriti je bila dne 12. novembra 1939 sklenjena pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki ne obsega samo ureditve naših političnih mej, ampak vsebuje tudi točko o obnovitvi gos. odarskih stikov med obema državama. Rok za sklenjanje trgovskih pogodb z Italijo je kratek in obsega komaj dva meseca. En mesec je že potekel in zato je mogoče, da bomo stali kar čez noč pred sklenjenimi dejstvi, ki bi utegnili nam vinogradnikom vzeti vso veselje do nadaljnjega dela, posebno ker se zavedamo, da je radi kratkega časa skoraj nemogoče, da bi vlada stopila v stik z našimi gospodarskimi krogi in je vprašala za njih mnenje. Može pri zeleni mizi bodo spet sami odločevali, kakor se je to zgodilo že nešteto krat v Jugoslaviji. Skrajno škodljiva odredba, ki je prevedena leta 1919 izvoz našega vina v N. Avstrijo nam ni prišla iz spomina. Ta odredba in poznejša visoka carina ste nam mahoma zaprli nemški vin-trg, ki bi takrat konzumiral po dobri ceni vse naše slabe letnike. Skoda je znašala milijone.

Zato se nas loteva sedaj bojazen, da bi naša država vsled nepoznanja razmer in na pritisk gotovih krogov dovolila uvoz italijanskega vina, ali da bi se znižala carina tako, da bi italijanska nad. produkcija začela konkurirati z našimi vini. V tem hipu bi bili ne-le oškodovani za milijone, ampak bodočnost vinogradništva bi bila — uničena. In ta bojazen je zopravičena tembolj, ker nam na eni strani ne manjka dokazov, da se naša dosedajna trgovska politika ni obnesla in da je pokazala pri vsaki priliki nezadostne gos. odarske izvežbanosti, na drugi strani pa rutinirano in brezobzirno doslednost italijanskega imperijalizma, ki je dosegel ogromne uspehe na političnem polju in nas hoče sedaj tudi gospodarsko zaslužiti.

Italijani se za to pogodbo že temeljito pripravljajo. Risi gorosajo iz Rima, da se za 12. t. m. se-

stali zastopniki ministrstev za zunanje stvari, trgovine in finance in določili program pogajanj z Jugoslavijo. V kratkem bo drug sestanek, na katerem bodo zastopniki drugih na teh pogajanjih interesiranih uradov obrazložili svoje stališče. Posvetovanja se udeležuje tudi italijanski poslanik v Beogradu, Manzon. Da vinsko vprašanje ne bo igralo zadnje vloge pri teh pogajanjih, je sigurno, ker ide glavna smer italijanskega vinskega izvoza proti severu. To stremjenje se ne opaža šele po vojni, ampak že davno — pred vojno so imeli avstrijski vinogradniki hud boj proti vsiljivemu italijanskemu vinu, ki je takrat razburjal duhove pod imenom „vinska klavzula.“ V sled dobrega vodstva in čvrste organizacije vinogradnikov se je posrečilo zaježiti pritek italijanskega vina s primerno carino, danes pa so vsled novih razmer izgubile stare določbe vso veljavo in Italija bo iznova poskusila priti s svojim blagom na severne vinske trge. V dosego tega namena ustvarja posebno v zadnjem času vse mogoče priprave in vlada ne šteti z denarjem: za vino vpostavlja znižane prevozne tarife in majhno colnino; po glavnih mestih severnih držav, s katerimi se je že sprijaznila, ima nastavljen enotehniko, ki imajo skrbeči za uvoz italijanskega vina; inozemski konzulati imajo inštrukcije, da pazijo na vsako priliko, ki bi se nudila za eksport domačega vina: v Trstu je vlada dovolila in gmočno podprla zidavo velike vinske šrambe za veletrgovino, ki bo obsegala 30—35.000 hl; v Rimu pa se je ustanovila cela družba (Fiera Campionaria Navigante Italiana), ki ima namen, da opremi in pošlje po svetu posebne ladje z vinskimi vzorci. Vlada je dovolila i temu podjetju bogate subvencije in kralj sam mu je dal na razpolago svojo ladjo „Trinakria.“ Povsod sistematično, premišljeno delo!

Kako pa skrbi Jugoslavija za eksport svojih vin? Kako se pripravlja ona na to velevažno pogodbo z našim sovražnikom? Človek mora postati pesimist, če pogleda dosedajne ukrepe na polju vinarstva, če vidi neorientiranost in nezločnost naših vinogradnikov v teh resnih časih, ker gre za biti ali ne biti našega vinarstva, in če čuti, da nimamo niti enega pol Portela ali Reckendorferja, ki bi se potegoval za naše interese. Vse dremlje; toda zbudimo se, še je čas. Delajmo z združenimi močmi in glejmo, da bodo vsi listi vseh strank polni našega protesta za uvoz italijanskega vina in da bodo vsi morda, nih činitelji še pravočasno obveščeni o naših zahtovah. Ne pustimo, da bi drugi za nas odločevali; Trgovci n. pr. se že gibljejo. Ljubljanski „Trgovski list“ je prinesel v 18. in 19. številki t. l. dolg članek z napisom: „Pred trgovsko pogodbo z Italijo“, kjer so dotakne tudi vinskega vprašanja, kakor sledi: „Za naše vinogradništvo je vprašanje pravilne ureditve uvoza italijanskega vina največje važnosti. Zgodovina vinske klavzule pod Avstrijo je dovolj znana. Naš vinogradnik producira pod bistveno težjimi pogoji in z večjo režijo svoje vino, kakor Italijan. Radi tega je italijansko vino, ki je glede vsebine sladkorja in alkohola mnogo lažje od večine naših vin in po ceni cenejše, nevarno konkurent. Proti prohibitivni carini na laško vino, ki bi bila torej iz tega vzroka potrebna, pa bodo seveda Italijani odločno nastopili ter zahtevali obnovitve vinske klavzule. Z ozirom na bogate produkcije južnih vin v Dalmaciji bi kazalo vinsko klavzulo formulirati tako, da bi se samo za slučaj slabe letine dovolilo v svrhu rezanja primeren kontingent italijanskega vina carine prosto uvažati.“ Iz teh vrst razvidimo, kam pes taco moli.

Mislím, da bodo vsi vinogradniki tudi proti taki formulaciji vinske klavzule: „Ki bi dovolila samo za slučaj slabe letine carine prosti uvoz primeren kontingenta italijanskega vina v svrhu rezanja“, najodločneje protestirali, ker ima Jugoslavija v Banatu, v Slavoniji in v Dalmaciji tolike množine za rezanje s. osobnega vina, da nam ne bo treba italijanske pomoči.

Kod vinogradniki moramo odločno odklanjati vsak uvoz italijanskega vina! Uporabimo vsa sredstva, da dosežemo ta cilj! Zbudimo se, vinska klavzula trka na okna jugoslovanskih vinogradnikov!

Kongres vinogradnikov v Zagrebu, ki se je vršil 4. t. m., je dobro uspel. Izvolil se je pripravljalni odbor za ustanovitev „Saveza jugoslovanskih vinogradnikov“, kojemu načeluje državni vinarški nadzornik Anton Puklavac iz Maribora. Njemu je dodeljenih šest tajnikov in sicer: B. Skaličky za Slovenijo, Milan Stojanovič za Srbijo, I. Cesar za Hrvaško, Ljuba Stjepanovič za Bosno-Hercegovino, I. Ozmič za Dalmacijo in I. Erber za Slavonijo. V Zagrebu izhajajoči list „Jugoslovanski vinogradar in vočar“ bo postal glasilo „Saveza jugoslovanskih vinogradnikov“ ter bo izhajal pod imenom „Jugoslovanski vinogradar.“ Prinašal bo članke po doslovnih rokopisih, torej v vseh jugoslovanskih narečjih in tudi v cirilici. Iz Slovenije so se udeležili tega kongresa vinarški strokovnjaki: ravnatelj Matjašič, B. Skaličky, A. Puklavac in I. Znidarič, izmed vinogradnikov pa: Fr. Rudl, Jakob Zdravec, L. Petrovar in R. Košar. Upajmo, da bo ta velevažna organizacija kmalu združevala vse jugoslovanske, posebno pa slovenske vinogradnike, katere čaka v prihodnjih letih hud boj za obstanek.

Vinske cene se gibljejo v ljutomerskih goricah med 22 do 26 K za navadna vina in od 25 do 28 K za boljše sortirane blago. Zaloge so majhne, ker je bila slaba letina, kapljica pa je izvrstna. Dež, ki zmrzne na roznah, bi lahko povzročil precejšno škodo, posebno ako bi nastala huda zima. Pri rezi bodo treba previdnosti.

Falska elektrika za Varaždin.

Dne 11. in 12. t. m. je imel pripravljatelj odbora za dobavo elektrike v Varaždinu svojo važno sejo glede nameravane napeljave elektrike, ki naj bi je bila deležna Dravska dolina, Varaždin, Prekmurje in Medjimurje. Ker je napeljava elektrike nelzmerne važnosti za omenjene kraje, pričujemo najvažnejše misli, vsebovane v načrtu. Proračune in načrta za omenjeno napeljavo sta izdelali tvrdki „Siemens-Schuckert-Werke“ in „Gesellschaft für elektrische Industrie“. Ker pa družbe ne morejo pričeti z delom peprej, dokler ni zasigurana velika glavnica, s katero se bo pričelo, je naravno, da se morajo zanimati za to predvsem prizadeta mesta, okraj in občine. Treba bo napeljati daljnovod za visoko napetost po 46.000 voltov, ki bo glavna in mogočna električna žila, katere bo vodila tok. Potrebni bodo tudi transformatorji ali nekake postaje, kjer se bo ta mogočni tok oddajal na proge z manjšo napetostjo, n. pr. 15.000 voltov, od teh pa zopet na manjše vode, in bo s tem ustvarjeno omrežje, ki bo prepreklo vse občine in kraje. Vsaka občina in kraj, ki se priklapi na to omrežje, in ki hoče imeti luč in silo, mora prispevati 1000 K za vsako svetilko, 2000 K pa za vsako konjsko silo (mlatilnice itd.), da se s tem položi temeljna glavica. Ustanovil se je v to svrhu odbor, ki bo jamčil za osiguranje delniške glavice po 25 milijonov kron in bi bila na ta način zajamčena ustanovitev delniške družbe.

Jamstvo bi prevzeli s pridržkom privoljenja sledeči:

Slov. Bistrica, okraj in mesto	1.500.000 K.
Ptuj, okraj in mesto	2.500.000 K.
Ormož, okraj in mesto	2.000.000 K.
Varaždin, mesto	4.500.000 K.
in Falska elektrarna	12.500.000 K.

Ustanovitev te delniške družbe se bo pa mogla izvršiti šele tedaj, ko se bodo prizadeti okraj, občine in mesta tozadevno izjavili.

Cena za dobavo elektrike v splošnem se določi sledeče: a) za luč od normalne svetilke po 25 sveč letni prispevek 150 K; b) za kmetijsko silo po 1000 K od konjske sile (mlatilnice itd.); c) sila za malo obrt po 5000 K letno od konjske sile (obrtne stroji). Cene se bodo pa znižale, ako se zboljšajo naše gospodarske razmere.

V kratkem bodo pozvane občine in mesta, ki cridejo v poštev za nameravano omrežje, da podajo svoje izjave o pristopu. Upajmo, da se prepotrebna napeljava izvede.

Dobrna. Načelnik tukajšnje kmetijske podružnice je za 6. 12. napovedal „vinsko poskuševanje.“ A žal, bog se je le eden posestnik iz soseske odzval temu vabilu. Vino je bilo pripoznano kot prvovrstno. Ker se je torej ta vinska poskušnja izjalovila, bo ista dne 27. 12. na sv. Janža dan na Dobrni ob isti uri in istem prostoru.

Sv. Peter pri Mariboru. (Čebelarstvo.) Kakor povsod, tako raste tudi pri nas zanimanje za čebelarstvo. Zato nameravamo ustanoviti podružnico čebelarstva, koje delokrog bi obsegal našo župnijo in dve sosedni vasi: Zerkovce in Dogoše. Kdor se zanima za čebelarstvo, naj takoj naznani svoj priglas pismeno ali ustmeno pri velečebelarju Francu Kirar pri Sv. Petru nižje Maribora. Po potrebi se bo delokrog podružnice razširil.

Dopisi.

St. Ilj pri Velenju. Kako postopajo naše oblasti, nam kaže sledeči slučaj iz tukajšnjega kraja: V sled naredbe deželne vlade se je lansko leto razpisala naša tobačna trafikna. A glej čudo, ni jo dobila vojna vdova, ki je za njo zaprosila, temveč dobil jo je proti vsem postavam nazaj g. Ivan Tajnšek, trgovec in gostilničar. Če bi človek za gotovo ne vedel, da smo v Sloveniji, pa bi mislil, da je tukaj kak azijatska turška provinca. Ali je potem čudo, da ljudstvo nima več zaupanja v državne oblasti, če niti ote naredbe ne izpolnjujejo? Sedaj je trafikna vnovič razpisana, vdova seveda lahko čaka, da se spet do deli, konar že koli, ki ni potreben, ona pa naj le živolar s par krajevarji pokojnine, ker je menda naša finančna direkcija mnenja, da se mora najprej napointi možne kapitalistom, nižji sloji bodo pa do takrat že konec vzeli in potem pa: Živela kapitalistična Jugoslavija!

Prireditve.

Sv. Peter nižje Maribora. Dekliška Marljina družba naznanja, da priredi na Stefanovo popoldne po večernicah, dve igri: „Čašica kave“ in „Božja dekia.“ Prav prijazno vabi domačine in sosede k obilni udeležbi odbora.

Celjsko orlovsko okrožje je priredi v dnevih 31. dec. 1. in 2. jan. organizacijski tečaj v Teharjih, obvezen za predsednike in tajnike vseh odsekov celjskega okrožja. Zaradi nujne potrebe in velike važnosti tega tečaja za naše bodoče delo, glede vsi odseki, da upoštevate poziv in navodila že doposlanih okrožnic! Bog živi! — Okrožni predsednik.

Rajhenburg. Kat. slov. izobraževalno društvo v Rajhenburgu priredi v nedeljo, dne 26. t. m., to je na Stefanovo, popoldne ob 3. uri v kaplanijski dvorani dve igri: „Urška iz Poljan“ in „Mufasti muzikant.“ Drugo igro priredi o koroški begunci. Čisti občinski je namenjen koroškim beguncem. K obilni udeležbi vabi odbor.